

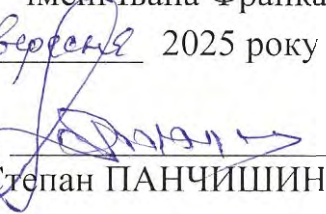
**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА**

Факультет економічний
Кафедра аналітичної економії та міжнародної економіки

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри
аналітичної економії та міжнародної економіки
Львівського національного університету
імені Івана Франка

Протокол № 1 від «4» вересня 2025 року

Завідувач кафедри
проф. Степан ПАНЧИШИН

СИЛАБУС З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«СУЧАСНА ПАРАДИГМА ФУНДАМЕНТАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ
НАУКИ»,**

що є дисципліною вільного вибору складової 1 (глибинних знань зі
спеціальності)

підготовки доктора філософії з галузі знань С «Соціальні науки,
журналістика, інформація та міжнародні відносини»
за спеціальністю С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини»

Львів 2025

Назва дисципліни	Сучасна парадигма фундаментальної економічної науки
Адреса викладання дисципліни	Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет та кафедра	Економічний факультет, кафедра аналітичної економіки та міжнародної економіки
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	галузь знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини» спеціальність С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини»
Викладач дисципліни	Хмельярчук Марія Ігорівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри аналітичної економіки та міжнародної економіки
Контактна інформація викладача	maria.khmeliarchuk@lnu.edu.ua
Консультації з питань навчання по дисципліни відбуваються	Консультації в день проведення практичних занять за попередньою домовленістю
Сторінка дисципліни	
Інформація про дисципліну	Дисципліна «Сучасна парадигма фундаментальної економічної науки» є вибірковою дисципліною вільного вибору складової 1 (глибинних знань зі спеціальності), яка викладається у 3-му семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація дисципліни	Дисципліна спрямована на формування системного та цілісного розуміння сучасної парадигми економічної науки, її епістемологічних, методологічних і прикладних засад у контексті засадничих принципів гуманізації економіки, плюралізму наукових підходів і міжпарадигмального синтезу. Особлива увага приділяється аналізу трансформацій економічних систем під впливом глобалізаційних, технологічних і соціально-економічних змін, а також значенню економічної науки у формуванні ефективної економічної політики в умовах геополітичної турбулентності, зростаючої

	невизначеності та системних викликів сучасності.
Мета та цілі дисципліни	<p>Метою дисципліни є формування у здобувачів ступеня доктора філософії системного методологічно обґрунтованого та критичного розуміння сучасної парадигми фундаментальної економічної науки, її еволюції та трансформації під впливом глобальних викликів.</p> <p>Завдання дисципліни:</p> <ul style="list-style-type: none"> - поглиблення знань щодо методологічних засад економічної науки, включаючи аналіз парадигм, наукових програм і дослідницьких підходів; - формування здатності до критичного аналізу та порівняння сучасних економічних теорій, виявлення їх сильних і слабких сторін у контексті сучасних глобальних викликів; - опанування сучасних frontier-напрямів економічної науки (behavioral economics, institutional economics, innovation economics, data-driven economics) як інструментів наукового дослідження та формування економічних політик; - розвиток навичок інтерпретації економічних процесів у контексті людиноцентричної, інклюзивної та сталого розвитку парадигм суспільно-економічного розвитку; - формування здатності до розробки та обґрунтування економічної політики на різних рівнях економічної системи (глобальному, макро-, мезо- та мікрорівнях); - набуття навичок самостійного проведення наукових досліджень, включаючи формулювання гіпотез, вибір методології, аналіз даних та інтерпретацію результатів; - розвиток здатності до наукової комунікації, підготовки публікацій та представлення результатів досліджень у міжнародному академічному середовищі.
Література для вивчення дисципліни	<p>Основна</p> <p>1. Панчишин С. М. Аналітична економія:</p>

	<p>макро- та мікрорівень : підручник. — Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2022.</p> <p>2. Європейські цінності та традиції економічної науки: монографія; за ред. д.е.н., проф. Хмелярчук М. І. Л.: Університет банківської справи, 2021. 257 с.</p> <p>3. Базилевич В. Д. Історія економічних вчень : підручник у 2-х частинах — К. : Знання, 2004.</p> <p>4. Aghion P., Howitt P. Endogenous Growth Theory. — MIT Press. 2015.</p> <p>5. Sen A. Development as Freedom. — Oxford University Press, 2009.</p> <p>Допоміжна</p> <p>1. Bernanke B. The Courage to Act: A Memoir of a Crisis and Its Aftermath. — 2015.</p> <p>2. Goldin C. Career and Family: Women’s Century-Long Journey toward Equity. — Princeton University Press, 2021.</p> <p>3. Banerjee A. V., Duflo E. Good Economics for Hard Times. — PublicAffairs, 2019.</p> <p>4. Huntington-Klein N. The Effect: An Introduction to Research Design and Causality. — CRC Press, 2021.</p>
Обсяг курсу	Загальний обсяг 90 год, з них аудиторних занять – 12 год лекцій, 6 год – практичних занять, 72 год – самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p>Знання і розуміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> - еволюції та трансформації економічних парадигм у контексті розвитку економічної науки; - сучасних новітніх теоретичних підходів, зокрема: поведінкової економіки, інституційної та еволюційної економіки, теорій ендегенного зростання, data-driven economics; - концепцій: людиноцентризму, інклюзивного розвитку, сталого розвитку, економічної стійкості та безпеки; - взаємозв’язку між економічною теорією та економічною політикою. <p>Уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> - здійснювати критичний аналіз наукових теорій та парадигм, оцінювати їх релевантність до сучасних економічних

	<p>процесів;</p> <ul style="list-style-type: none"> - формулювати наукові проблеми та дослідницькі гіпотези у сфері економіки; - інтегрувати різні теоретичні підходи для розв'язання комплексних економічних проблем; - застосовувати сучасні методи аналізу для обґрунтування економічної політики; - оцінювати вплив економічної політики на: довгострокове зростання, конкурентоспроможність, інклюзивність, стійкість економічних систем; - здійснювати наукову аргументацію та академічний стиль викладення відповідно до міжнародних стандартів. <p>Компетентності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - науково-дослідницькі – здатність до проведення оригінальних досліджень, вибору методологій дослідження та формування обґрунтованих висновків; - критичне мислення – здатність оцінювати альтернативні теоретичні підходи та формувати власну наукову позицію; - міждисциплінарна компетентність – здатність інтегрувати економічні, соціальні та інституційні аспекти аналізу; - policy-oriented компетентність – здатність застосовувати наукові знання для формування економічної політики; - комунікативна компетентність – здатність представляти результати досліджень у науковому середовищі, включаючи міжнародні академічні платформи.
Ключові слова	<p>Фундаментальна економічна наука, теоретико-методологічні засади, неокласика, посткейнсіанство, неінституціоналізм, неокласичний синтез, гуманізм, антропоцентризм, плюралізм, соціально-економічний прогрес, поведінкова економіка, економіка знань і цифрових трансформацій, сталий розвиток.</p>
Формат курсу	Очний
	Проведення лекцій та практичних занять в режимі онлайн (сервіс ZOOM).
Структура навчальної дисципліни	

Назви змістових модулів і тем		Кількість годин		
Назва теми		Кількість годин		
		лекції	практичні	Самостійна робота
Змістовий модуль I. Парадигмальні та методологічні основи сучасної економічної науки				
Тема 1. Епістемологічні та методологічні засади сучасної економічної науки: парадигми, дослідницькі підходи та верифікація економічних теорій у контексті еволюції та інтенсифікації антропоцентричної парадигми економічної науки		4	2	5
Тема 2. Конкуренція та взаємозв'язки економічних парадигм: неокласика, кейнсіанство, інституціоналізм та їх синтез		4	2	7
Змістовий модуль II. Сучасні (frontier) напрями сучасної економічної науки				
Тема 3. Поведінкова економіка та трансформація моделі економічного суб'єкта: від раціонального вибору до поведінкових і когнітивних підходів		4	2	5
Тема 4. Інституційно-еволюційні та інноваційні теорії економічного розвитку: динаміка інститутів, path dependence, ендегенне зростання та структурна трансформація економіки		4	2	5
Тема 5. Цифрова економіка як системна трансформація економічної системи: платформні екосистеми, data-driven моделі, штучний інтелект та їх вплив на структуру ринків і інституційну архітектуру		4	2	5
Тема 6. Парадигма сталого розвитку у сучасній економічній науці: екологізація економіки, ESG-стандарти, циркулярна економіка та трансформація теорій економічного зростання		4	2	5
Змістовий модуль III. Трансформація економічної політики в умовах сучасної парадигми економічної науки				
Тема 7. Парадигмальна трансформація економічної політики: від неокласичних стабілізаційних моделей до людиноцентричних, інклюзивних та стійкісно орієнтованих підходів в умовах глобальних і геополітичних викликів		4	2	5
Тема 8. Багаторівнева економічна політика в умовах сучасної парадигми економічної науки: інституційні, інноваційні та безпекові механізми забезпечення економічної стійкості України в контексті повоєнного відновлення та євроінтеграції.		4	2	5
		32	16	42
Підсумковий контроль: залік				
Разом:	годин	90		
	кредитів	3		
Підсумковий контроль, форма	Залік			
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з «Макроекономіки»,			

	<p>«Мікроекономіки», «Міжнародної економіки», «Історії економіки та економічної думки», «Макроекономічного аналізу», «Мікроекономічного аналізу» задля сприйняття категоріального апарату дисципліни «Сучасна парадигма фундаментальної економічної науки»</p>
<p>Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватись під час викладання курсу</p>	<p>Проблемні лекції, лекції-дискусії з використанням презентаційного та мультимедійного обладнання.</p> <p>Практичні заняття (навчальні дискусії у формі семінару, презентації, науково-аналітичні індивідуальні роботи).</p> <p>Самостійне навчання (індивідуальна робота з рекомендованою літературою, виконання аналітичних завдань).</p> <p>Лекції надають здобувачам основний теоретичний матеріал з тематичного переліку дисципліни, що є основою для самостійного осмислення та опрацювання з використанням рекомендованої літератури, а також сприяють розвитку у здобувачів ступеня доктора філософії здатності до узагальнення та критичного мислення на основі участі в дискусіях.</p> <p>Лекції доповнюються практичними (семінарськими) заняттями, що надають здобувачам вищої освіти можливість застосовувати теоретичні знання у формі наукових дискусій під час семінарів, виступів та обговорень сучасних сценаріїв розвитку економічної науки та практики. Семінарські (практичні) заняття сконструйовані із застосуванням методів практико-орієнтованого навчання та передбачають науково-аналітичну роботу здобувачів вищої освіти на основі опрацювання новітніх сучасних економічних теорій, а також і аналізу практичних ситуацій та виконання індивідуальних дослідницьких завдань. Самостійне навчання сприяє підготовці до лекцій, практичних занять, індивідуальній</p>

	роботі та роботі в групах для підготовки презентацій, що будуть представлені іншим групам, а також для виконання індивідуальних і групових дослідницьких завдань.
Необхідне обладнання	Вивчення навчальної дисципліни не потребує використання програмного забезпечення, крім загально вживаних програм і операційних систем.
Критерії оцінювання	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> – практичні (семінарські) заняття: 50 % семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 25 балів. – контрольні заміри (модулі): 50 % семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 25 балів. <p>Екзамен – 50 балів.</p> <p>Підсумкова максимальна кількість балів – 100 балів.</p> <p>Форма підсумкового контролю успішності навчання – екзамен.</p> <p>Письмові роботи: Очікується, що студенти можуть виконувати індивідуальне письмове завдання (есе, науково-дослідницьке завдання).</p> <p>Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їхніми оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття</p>

	<p>курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.</p> <p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання тощо.</p>
<p>Питання до екзамену</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрийте сутність епістемології економічної науки, охарактеризуйте її структуру та функції, а також обґрунтуйте її значення для формування економічних знань у контексті підходів Карла Поппера, Томаса Куна та Імре Лакатоша. 2. Поясніть сутність сучасної парадигми економічної науки, розкрийте її ключові характеристики та проаналізуйте її значення у науковому пізнанні економічних процесів з урахуванням ідей Томаса Куна та Дугласа Норта. 3. Проаналізуйте критерії верифікації економічних теорій, оцініть їх застосування в сучасних дослідженнях та порівняйте підходи Карл Поппера і Мілтона Фрідмана. 4. Розкрийте еволюцію антропоцентричної парадигми економічної науки, обґрунтуйте зростання її значення та проаналізуйте внесок

	<p>Амартія Сена і Джозефа Стігліца у її розвиток.</p> <p>5. Охарактеризуйте значення наукового плюралізму та міждисциплінарності в економічній науці, проаналізуйте їх вплив на формування нових дослідницьких підходів (Герберт Саймон, Деніел Канеман).</p> <p>6. Охарактеризуйте неокласичну економічну парадигму, розкрийте її методологічні засади, припущення та обмеження, проаналізувавши внесок Альфреда Маршалла та Леона Вальраса.</p> <p>7. Проаналізуйте основні положення кейнсіанської теорії, її еволюцію та сучасні інтерпретації, обґрунтувавши значення ідей Джона Мейнарда Кейнса та Джона Хікса.</p> <p>8. Розкрийте сутність монетаризму, проаналізуйте його теоретичні засади та практичне значення, з урахуванням підходів Мілтона Фрідмана.</p> <p>9. Охарактеризуйте економіку пропозиції, розкрийте її теоретичні основи та інструменти, проаналізувавши концепції Артура Лаффера та Роберта Манделла.</p> <p>10. Розкрийте сутність інституціоналізму, охарактеризуйте його еволюцію та сучасні модифікації, проаналізувавши внесок Торстейна Веблена і Дуглас Норта.</p> <p>11. Проаналізуйте взаємодію та взаємовплив економічних парадигм, оцініть можливості їх синтезу з урахуванням ідей Пола Самуельсона.</p> <p>12. Обґрунтуйте можливості та межі міжпарадигмального синтезу в економічній науці, проаналізувавши сучасні підходи (Джозеф Стігліц).</p> <p>13. Розкрийте сутність поведінкової економіки, порівняйте її з неокласичною теорією та проаналізуйте внесок Деніела Канемана і Річарда Талера.</p> <p>14. Поясніть концепцію обмеженої раціональності, проаналізуйте її значення для сучасної економічної теорії (Герберт Саймон).</p> <p>15. Охарактеризуйте когнітивні упередження та їх вплив на економічні рішення (Канеман,</p>
--	--

	<p>Амос Тверскі).</p> <p>16. Проаналізуйте трансформацію моделі homo economicus у сучасній економічній науці (Річард Талер).</p> <p>17. Обґрунтуйте значення експериментальних методів у поведінковій економіці та їх вплив на економічну науку (Вернон Сміт).</p> <p>18. Поясніть значення поведінкових підходів для формування економічної політики (Касс Санстейн).</p> <p>19. Розкрийте значення інститутів у розвитку економіки та забезпеченні економічної ефективності (Дуглас Норт).</p> <p>20. Поясніть концепцію path dependence та проаналізуйте її вплив на економічну динаміку (Пол Девід).</p> <p>21. Охарактеризуйте еволюційний підхід в економічній науці та його значення (Річард Нельсон, Сідні Вінтер).</p> <p>22. Розкрийте основні положення теорії ендогенного економічного зростання та її значення (Пол Ромер, Роберт Лукас).</p> <p>23. Охарактеризуйте цифрову економіку як нову парадигму, проаналізуйте роль платформ та даних (Ерік Бріньолфссон).</p> <p>24. Проаналізуйте значення мережевих ефектів, платформ та алгоритмів у трансформації ринків (Жан Тіроль).</p> <p>25. Розкрийте парадигму сталого розвитку та екологізації економіки, обґрунтуйте її вплив на економічне зростання (Герман Дейлі).</p> <p>26. Проаналізуйте еволюцію економічної політики від кейнсіанських до сучасних підходів.</p> <p>27. Розкрийте сутність людиноцентричної економічної політики та її значення (Амартія Сен).</p> <p>28. Охарактеризуйте багаторівневу економічну політику та механізми забезпечення економічної стійкості (Елінор Остром).</p> <p>29. Проаналізуйте трансформацію економічної політики України в умовах повоєнного відновлення та євроінтеграції з урахуванням інституційних та безпекових</p>
--	--

	викликів.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу надається по завершенні курсу.